

Համարը	ՀՕ-233-Ն	Տեսակը	Ինկորպորացիոն
Տիպը	Օրենք	Կարգավիճակը	Գործում է
Սկզբնաղբյուրը	ՀՀՊՏ 2006.12.27/67(522) Հոդ.1404	Ընդունման վայրը	Երևան
Ընդունող մարմինը	ՀՀ Ազգային ժողով	Ընդունման ամսաթիվը	05.12.2006
Ստորագրող մարմինը	ՀՀ Նախագահ	Ստորագրման ամսաթիվը	21.12.2006
Վավերացնող մարմինը		Վավերացման ամսաթիվը	
Նախատեսված ամսաթիվը	06.01.2007	Ուժը կորցնելու ամսաթիվը	

Կայելու փաստաթղթերի հետ
Փոփոխող ներդրումները

ՀՀ ՕՐԵՆՔԸ ԱՎՏՈՍՈՒԲԻԼԱՅԻՆ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԻ ՄԱՍԻՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

Օ Ր Ե Ն Ք Ը

Ընդունված է 2006 թվականի դեկտեմբերի 5-ին

ԱՎՏՈՍՈՒԲԻԼ ԱՅԻՆ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԻ ՄԱՍԻՆ

Հոդված 4. Օրենքի հիմնական հասկացողությունները

Սույն օրենքում օգտագործվում են հետևյալ հիմնական հասկացողությունները.

ավտոմոբիլային տրանսպորտ՝ ավտոտրանսպորտային միջոցների, հաղորդակցող անուղիների (ավտոմոբիլային ճանապարհների) և տեխնիկական կառուցվածքների ու շինությունների (ավտոմոբիլային տրանսպորտի օբյեկտների) ամբողջությունը.

ավտոմոբիլային տրանսպորտի բնագավառ՝ տրանսպորտային համակարգի բնագավառ, որն ընդգրկում է ավտոտրանսպորտային միջոցները, բեռնման-բեռնաթափման աշխատանքները, տրանսպորտային սպասարկման և առաքման ծառայությունները մատուցման, ինչպես նաև ավտոտրանսպորտային միջոցների և ավտոմոբիլային ճանապարհների շահագործման ու սպասարկման հետ կապված ավտոմոբիլային տրանսպորտի այլ օբյեկտների տեխնոլոգիական շահկապված համակարգը.

ավտոտրանսպորտային գործուներթյուն՝ ավտոմոբիլային տրանսպորտով փոխադրուներ իրականացնելու համար նախատեսված տեխնիկական միջոցների, ավտոմոբիլային տրանսպորտով փոխադրուներ կազմակերպման և իրականացման գործընթացի, ինչպես նաև այդ գործընթացում ավտոկայարանային կամ երթակարգավարական սպասարկման ծառայություններին մատուցման հետկապված գործուներթյունն է:

տրանսպորտային աշխատանք՝ տրանսպորտային միջոցով փոխադրված բեռի (ուղևորների) քանակով և փոխադրման հեռավորությունը ամբողջաբար վողցուցանելը:

ավտոտրանսպորտային գործուներթյան մասնակից՝ ավտոմոբիլային տրանսպորտով փոխադրուներ իրականացնող, փոխադրուներ կազմակերպման գործընթացի հետկապված՝ ավտոկայարանային կամ երթակարգավարական սպասարկման ծառայություն մատուցող իրավաբանական կամ ֆիզիկական անձ:

ավտոմոբիլային տրանսպորտի օբյեկտ՝ ավտոմոբիլային տրանսպորտի շարժակազմի պահպանումը, տեխնիկական պատրաստականությունը և փոխադրուներ գործընթացի կազմակերպումն ապահովող շինություն կամ կառույց, ավտոմոբիլային տրանսպորտի միջոցների հավաքակայանները, ավտոհավաքատեղերը, ավտոմոբիլային տրանսպորտի շարժակազմի տեխնիկական սպասարկման կայաններն ու կետերը, ավտոնորոգման գործարանները, ավտոկայարանները, ավտոկայանները, երթակարգավարական կետերը, ավտոմոբիլային ճանապարհները, կամուրջները, թուներևները, դրանց սպասարկման և նորոգման այլ օժանդակ կառույցներն ու շինությունները:

ընդհանուր օգտագործման ավտոմոբիլային տրանսպորտ՝ ավտոտրանսպորտային միջոց, ավտոմոբիլ կամ ավտոմոբիլային տրանսպորտի շարժակազմ, որոնցով փոխադրողը պարտավոր է ուղևորների, ուղեբեռների և բեռների վճարովի փոխադրուներ իրականացնել ցանկացած քաղաքացու կամ իրավաբանական անձի պահանջով և փոխադրման պայմանագրով:

ավտոտրանսպորտային միջոց՝ ավտոմոբիլային ճանապարհներով ուղևորներ և բեռներ փոխադրելու, ինչպես նաև ոչ տրանսպորտային աշխատանքներ կատարելու համար սարքավորված անիվավոր տրանսպորտային միջոց:

ավտոմոբիլային տրանսպորտի շարժական կազմ (շարժակազմ)՝ ավտոմոբիլային ճանապարհներով ուղևորներ, ուղեբեռներ և բեռներ փոխադրելու, ինչպես նաև ոչ տրանսպորտային աշխատանքներ կատարելու համար նախատեսված և այդ նպատակով սարքավորված՝ անիվավոր ինքնագնաց կամ ավտոմոբիլի միջոցով քարշարկուներով ավտոտրանսպորտային միջոցների ընդհանուրությունն է:

ավտոկայարան՝ բնակավայրերում ուղևորների սպասարկումն ապահովող շինությունների համալիր, որը ներառում է 75 մարդու ցավելի տեղատարողությամբ սպասարահ, տոմսարկղեր, ուղևորների նստեցման և իջեցման հարթակներ, ավտոբուսների կայանման հրապարակ, ավտոբուսների զննման և մաքրման կետեր:

ավտոկայան՝ բնակավայրերում ուղևորների սպասարկումն ապահովող շինությունների համալիր, որը ներառում է մինչև 75 մարդու տեղատարողությամբ սպասարահ, տոմսարկղեր, ուղևորների նստեցման և իջեցման հարթակներ, ավտոբուսների կայանման հրապարակ. բեռների փոխադրում կազմակերպող և սպասարկում իրականացնող ավտոկայանը համարվում է բեռնատար ավտոկայան:

երթակարգավարական կետ՝ երթակարգավարի կողմից կամայլ տեխնիկական միջոցով, ըստ չվացուցակների, կանոնավոր փոխադրումներ իրականացնող ավտոտրանսպորտային միջոցների աշխատանքի կարգավորման համար նախատեսված շինություն, որտեղ սպասարկման ծառայություններ չեն մատուցվում:

ավտոբուս՝ ավտոմոբիլ, որի նստատեղերի քանակը, բացառությամբ վարորդի նստատեղի, գերազանցում է ութը. 9-17 նստատեղ ունեցող ավտոբուսը, ամանցվարորդի նստատեղի, համարվում է միկրոավտոբուս:

թեթև մարդատար ավտոմոբիլ՝ ավտոմոբիլ, որի նստատեղերի քանակը, բացառությամբ վարորդի նստատեղի, չի գերազանցում ութը:

մարդատար-տաքսի ավտոմոբիլ՝ թեթև մարդատար ավտոմոբիլ, որի միջոցով, Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությանը համապատասխան, իրականացվում է սպասարկման ծառայությունների մատուցում:

ներքաղաքային փոխադրում՝ քաղաքի վարչական տարածքի սահմաններում իրականացվող փոխադրում: **ներհամայնքային փոխադրում**՝ համայնքի վարչական տարածքի սահմաններում իրականացվող փոխադրում:

մերձքաղաքային փոխադրում՝ փոխադրումների սկզբնակետից մինչև վերջնակետ՝ մինչև 50 կմ ներառյալ հեռավորությամբ փոխադրում, որի սկզբնակետը կամ վերջնակետը գտնվում է քաղաքի (բնակավայրի) վարչական տարածքի սահմաններից դուրս:

միջքաղաքային փոխադրում՝ փոխադրումների սկզբնակետից մինչև վերջնակետ՝ 50 կմ-ից ավելի հեռավորությամբ իրականացվող փոխադրում:

ներմարզային փոխադրում՝ մարզի վարչական տարածքի սահմաններում իրականացվող փոխադրում:

միջմարզային փոխադրում՝ մարզերի միջև այլ մարզերի վարչական տարածքների տարանցումով կամ ամանց տարանցման իրականացվող փոխադրում:

միջպետական փոխադրում՝ պետություններ միջև այլ պետություններ կամ տարածքների տարանցումով կամ ամանց տարանցման իրականացվող փոխադրում:

կանոնավոր փոխադրում՝ սահմանված ուղեգծով ու հաստատված չվացուցակով, առաջարկված փոխադրավարձով, ուղևորներին նստեցման և իջեցման հաստատված կանգառներով, ինչպես նաև երթուղային տաքսու ռեժիմով իրականացվող փոխադրում:

ոչ կանոնավոր փոխադրում՝ կազմակերպությունների կամ քաղաքացիներին առանձին պատվերներով իրականացվող փոխադրում, որի իրականացման պայմանները յուրաքանչյուր դեպքում որոշվում են պատվիրատուի և փոխադրողի փոխհամաձայնությամբ:

կարոտաժայիլ փոխադրում՝ որևէ այլ պետությունում հաշվառված տրանսպորտային միջոցով Հայաստանի Հանրապետության տարածքում տեղաբաշխված երկու կետերի միջև իրականացվող փոխադրում:

երթուղի՝ փոխադրման սկզբնակետից մինչև վերջնակետավտոտրանսպորտային միջոցի շարժման համար սահմանված ուղեգիծ:

լեռնային երթուղի՝ երթուղի, որի ճանապարհային մակերևույթի տեսանելի ուղիով ընդ պակաս է 60, իսկ հանդիպակացավտոտրանսպորտային միջոցից՝ 120 մետրից, հորիզոնական կտրվածքով ունի ուղևորների թվաքանակով 1500 և գոգավոր ուղիով 1200 մետրից պակաս շառավիղ, ընդգրկում է լեռնազանգվածներով անցումներ և կիրճերով ուղեկցվող բարդ, խիստ կտրտված կամ ոչ բավարարկայնություններով ժայռեր, մեկ կամ մի քանի՝ միջինը 40-ից 60 տոկոս և ավելի հորիզոնական թեքություններ, համապատասխանաբար 2 կմ-ից մինչև 1 կմ երկարություն կամ մինչև 1 կմ երկարություն վրա 100 մետրից պակաս շառավղով 6 ուրրան՝ երկու և ավելի ճանապարհային հատվածով:

երթ (ուղեբեր)՝ փոխադրման սկզբնակետից մինչև վերջնակետավտոտրանսպորտային միջոցի անցած ճանապարհը:

չվացուցակ՝ ժամանակացույց, որը ներառում է ավտոբուսների (միկրոավտոբուսների) մեկնման, ժամանման ժամանակի (միջպետական, միջմարզային և ներմարզային փոխադրումներում միջանկյալ կանգառների, ուղևորների նստեցման համար ավտոբուսի մատուցման), տեղի և երթերի իրականացման հաջորդականություն մասին տվյալներ:

երթուղային ավտոբուս՝ տվյալ երթուղու սահմանված կանգառներում ուղևորներին նստեցում և իջեցում կատարելով՝ կանոնավոր փոխադրում իրականացնող ավտոբուս:

երթուղային տաքսի՝ միկրոավտոբուս, որով իրականացվում է կանոնավոր փոխադրում սահմանված երթուղով՝ միայն սահմանված կանգառներում նստատեղերի թվով ուղևորների նստեցում և ուղևորներին պահանջով երթուղուց անկացած կետում իջեցում կատարելով:

օպերատոր՝ ընդհանուր օգտագործման ավտոմոբիլային տրանսպորտով ուղևորներին ներքաղաքային կանոնավոր

փոխադրումները իրականացնող 100 տոկոս համայնքային մասնակցությամբ կազմակերպություններն են:

Երթուղու սխեմա՝ Երթուղու սպասարկման փաստաթուղթ, որը պարունակում է տեղեկություններ երթուղու կանգառների (միջպետական փոխադրումներում՝ սահմանային անցման կետերի), միջկանգառային հեռավորություններին մասին:

ապրանքատրանսպորտային բեռնազիթ՝ տրանսպորտային միջոցով փոխադրվող բեռի (ապրանքանյութական արժեքներին) շարժի հիմնական հաշվառման փաստաթուղթ, որի հիման վրա բեռնառաքիչը դուրս է գրում բեռը, իսկ բեռնատեղակումը մուտքագրում է այն: Միջպետական բեռնափոխադրումներին դեպքում ապրանքատրանսպորտային բեռնազիթը պետք է համապատասխանի «Բեռների միջազգային ավտոտրանսպորտային փոխադրումներին պայմանագրի մասին ՍՄԹ (CMR)» կոնվենցիայի պահանջներին:

ճանապարհային թերթիկ՝ ավտոտրանսպորտային միջոցի աշխատանքի առաջնային հաշվառման փաստաթուղթ, որը ներառում է ավտոտրանսպորտային միջոցի մակնիշը, հաշվառման համարանիշը, սեփականատիրոջ (տնօրինողի) անվանումը, փոխադրման երթուղին, ավտոտրանսպորտային միջոցի տեսնիկական վիճակի և վարորդի առողջական վիճակի ամենօրյա ստուգումը հավաստող նշագրում, ավտոտրանսպորտային միջոցի աշխատանքի ժամանակահատվածը (փաստացի կատարված երթերի մեկնման ժամերը), ինչպես նաև ավտոտրանսպորտային միջոցի սեփականատիրոջ (տնօրինողի) կողմից սահմանվող անհրաժեշտ այլ տվյալներ:

Երթուղային ցանց՝ համապատասխան չվացուցակներով ու սխեմաներով միջպետական, միջմարզային, ներմարզային և **ներքաղաքային ներհամայնքային** երթուղիների համակարգ:

ավտոմոբիլային տրանսպորտի շարժակազմի տեսնիկական 2 ահազորոժում՝ ավտոմոբիլային տրանսպորտի շարժակազմի 2 ահազորոժման արդյունավետության և անվտանգության ապահովման և շրջակա միջավայրի վրա ավտոմոբիլի վնասակար ազդեցության նվազագույն մակարդակի ապահովման համար իրականացվող տեսնիկական, տնտեսական և կազմակերպչական միջոցառումների համակարգ, որը ներառում է ավտոմոբիլային տրանսպորտի շարժակազմի պահպանումը, տեսնիկական սպասարկումները, ընթացիկ և հիմնական նորոգումները և այդ աշխատանքների կատարման հաշվառումը:

ավտոմոբիլային տրանսպորտի շարժակազմի տեսնիկական սպասարկումներ՝ ավտոմոբիլային տրանսպորտի շարժակազմի վնասվածքները հայտնաբերելու, անսարքությունները կանխելու և վերացնելու, ավտոմասերի մաշման հաճախականությունը նվազեցնելու և մինչև հիմնական նորոգումը ծառայություն ժամկետը երկարաձգելու նպատակով

ի ր ակ ան աց վ ո ղ պ ար տ ա դ ի ր տ ե խ ն ի կ ակ ան հ ամ ալ ի ր մ ի ջ ո ց ա մ ու մ ն ե ր .

ավտոմոբիլ այ ի ն տրանսպորտի շարժակազմի ը նթացիկ նորոգում՝ ավտոմոբիլ այ ի ն տրանսպորտի շարժակազմի , շահագործման ը նթացք ու մ առաջացած անսարք ու թյ ու ն ն եր ի և խափան ու մ ն եր ի վ եր աց մ ան ն պատակ ո վ ի ր ակ ան աց վ ո ղ տե խ ն ի կ ակ ան հ ամ ալ ի ր մ ի ջ ո ց ա մ ու մ ն ե ր .

ավտոմոբիլ այ ի ն տրանսպորտի շարժակազմի հիմնական նորոգում՝ ավտոմոբիլ այ ի ն տրանսպորտի շարժակազմի , դրա բաղկաց ու ց ի չ մաս եր ի գ ոյ ապաշար ի վ եր ակ ան գ ն մ ան և ավտոտրանսպորտայ ի ն մ ի ջ ո ց ի շահագործման պիտան ի ու թյ ան ժամկետը երկարաձգել ու ն պատակ ո վ ի ր ակ ան աց վ ո ղ տե խ ն ի կ ակ ան հ ամ ալ ի ր մ ի ջ ո ց ա մ ու մ ն ե ր .

արտադրական բազա՝ տե խ ն ի կ ակ ան մ ի ջ ո ց ն եր ո վ և սարքավոր ու մ ն եր ո վ կ ա հ ավ որ վ ած արտադրական շե ն ք եր և շ ի ն ու թյ ու ն ն եր ու ն ե ց ո ղ հ ամ ապատաս խան տարածք , որտեղ կ ազ մ ակ եր պ վ ու մ ե ն ավտոտրանսպորտայ ի ն մ ի ջ ո ց ն եր ի կ այ ան ու մ ը և պահ պան ու մ ը (գ ի շ եր ակ աց ը) , տե խ ն ի կ ակ ան ս պաս ար կ ու մ ն եր ի , ը ն թ ա ց ի կ ն որ ո գ ու մ ն եր ի կ ա տար ու մ ը և հ ա շ վ ա մ ու մ ը , փաս տաթղ թ եր ի վ ար ու մ ը , ավտոտրանսպորտայ ի ն մ ի ջ ո ց ն եր ի տե խ ն ի կ ակ ան և վ ար որ դ ն եր ի ա մ ո ղ ջ ակ ան վ ի ճ ակ ի ամ ե ն ո յ ա ն ախ ա ու ղ եր թ այ ի ն գ ն ն մ ան ան ց կ աց ու մ ը .

հավաքակայան՝ կ այ ան ա տե ո ղ , որտեղ ա մ կ ա ե ն վ ար որ դ ն եր ի ամ ե ն ո յ ա բ ու ժ գ ն ն մ ան և եր թ ու ղ ի դ ու ռ ս գ ալ ու ց ա մ ա ջ ավտոտրանսպորտայ ի ն մ ի ջ ո ց ն եր ի տե խ ն ի կ ակ ան վ ի ճ ակ ը վ եր ա հ ս կ ել ու կ ե տե ր և ի ր ակ ան աց վ ու մ ե ն ավտոտրանսպորտայ ի ն մ ի ջ ո ց ն եր ի կ այ ան ու մ , պահ պան ու մ (գ ի շ եր ակ աց) և վ ար որ դ ն եր ի ա մ ո ղ ջ ակ ան ու ավտոտրանսպորտայ ի ն մ ի ջ ո ց ն եր ի տե խ ն ի կ ակ ան վ ի ճ ակ ի ամ ե ն ո յ ա ն ախ ա ու ղ եր թ այ ի ն գ ն ն ու մ .

ավտոմոբիլ այ ի ն ճանապարհի վտանգավոր տեղամասեր՝ ավտոմոբիլ այ ի ն ճ ան ապար հ ի տեղամասեր , որ ո ն ց ո վ ավտոտրանսպորտայ ի ն մ ի ջ ո ց ն եր ի եր թ և ե կ ու թյ ու ն ը կ ապվ ած է շարժման մեծ ժմի կ տր ու կ փո փո խ ու թյ ու ն ն եր ի հ ե տ և որտեղ , կ ապվ ած ճ ան ապար հ ա տր ան ս պոր տայ ի ն պատահ ար ն եր ի ա մ ա վ ել հ ն ար ավ որ առաջաց մ ան հ ե տ , տեղ ա դ ո վ ած ե ն կ ամ պե տք է տեղ ա դ ո վ ե ն ն ախ ա գ գ ու շ ա ց ն ո ղ ճ ան ապար հ այ ի ն ն շ ան ն եր , կ ամ ձ ե մ ն ար կ վ ած ե ն այ լ կ ազ մ ակ եր պատե խ ն ի կ ակ ան մ ի ջ ո ց ա մ ու մ ն ե ր .

ավտոտրանսպորտայ ի ն մ ի ջ ո ց ի արագ ու թյ ու ն ն եր ի նորմավորում՝ եր թ ու ղ ու կ ան գ ա մ ն եր ի մ ի ջ և կ ամ եր թ ու ղ ո վ ավտոտրանսպորտայ ի ն մ ի ջ ո ց ն եր ի շարժման (արագ ու թյ ան) ն որ մ ան եր ի ս ա հ մ ան ու մ ը .

բեռնարկ (կոնտեյներ)՝ չ փաթեթավորվ ո ղ բեռ ն եր ի փո խ ա դ ո մ ան հ ամ ար ն ախ ա տե ս վ ած ՝ բ ազ մ ակ ի օ գ տ ա գ ո ռ ժ մ ան ն շ ան ակ ու թյ ամ բ և մ ե ք ե ն այ ա ց վ ած բեռ ն մ ան -բեռ ն աթ ա փ մ ան , ի ն չ պե ս ն ան բեռ ի ժամ ան ակ ավ որ պահ մ ան հ ամ ար ն ախ ա տե ս վ ած ՝ 1մ³ ծավալ ը գ եր ազ ան ց ո ղ տար ա (ապր ան ք ամ ան) .

Երթուղիներում երթևեկու թյան սովորական ռեժիմ`

Երթևեկու թյան չվացուցակով նախատեսված բոլոր կանգառներով իրականացվող ուղևորափոխադրումներ:

Երթուղիներում երթևեկու թյան կիսաճեպը նթաց ռեժիմ`

Երթուղու սկզբնակետից մինչև վերջնակետ, սահմանափակ կանգառներով (ուղևորների զանգվածային հաճախման կետերում` մեծ թվաքանակով աշխատողներ ու նեցող կազմակերպությունների կայարանների մոտ, քաղաքի կենտրոնում, արդյունաբերական հանգույցներում) իրականացվող ուղևորափոխադրումներ:

Երթուղիներում երթևեկու թյան ճեպը նթաց ռեժիմ` Երթուղու սկզբնակետից մինչև վերջնակետ առանց կանգառների իրականացվող ուղևորափոխադրումներ:

(4-րդ հոդվածը և րաց. 20.11.14 ՅՕ-163-Ն, փոփ. 20.11.14 ՅՕ-168-Ն, և րաց., խմբ., փոփ. 16.12.16 ՅՕ-17-Ն)

Հոդված 9. Ուղևորների և ուղեբեռի փոխադրումների կազմակերպման հիմնադրույթները

1. Ուղևորների և ուղեբեռի փոխադրումները (ուղևորափոխադրումները) իրականացվում են`
 - ա) կանոնավոր փոխադրումների դեպքում` երթուղային ավտոբուսներով, երթուղային տաքսիներով, ոչ կանոնավոր փոխադրումների դեպքում` առանձին պատվերներով ավտոբուսներով.
 - բ) մարդատար-տաքսի ավտոմոբիլներով.
 - գ) ավտոտրանսպորտային միջոցն արտադրողի տեխնիկական պայմաններով նախատեսված կամ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրական ակտերով սահմանված կարգով վերասարքավորված բեռնաուղևորատար ավտոմոբիլներով:
2. Ուղևորափոխադրումների երթուղային ցանցը ձևավորվում է երթուղիների կազմակերպման միջոցով: Երթուղիները, ըստ աշխատանքային ռեժիմի, կազմակերպվում են մշտական, և րացուցիչ, սեզոնային, հատուկ և ժամանակավոր, ըստ երթևեկու թյան ռեժիմի` սովորական, կիսաճեպը նթաց և ճեպը նթաց ռեժիմով:

Ուղևորափոխադրումները, ըստ վարչական տարածքի հատկանիշի, կազմակերպվում են **կերպադաշտային ներհամայնքային**, ներմարզային, միջմարզային, միջպետական, ըստ կազմակերպման բնույթի` կանոնավոր և ոչ կանոնավոր, ըստ նշանակության` ընդհանուր օգտագործման, զբոսաշրջային և հատուկ սկզբունքներով:

3. Մի կրոնավորական փոխադրումները կազմակերպում են ավտոբուսային փոխադրումների կազմակերպման ընդհանուր, ինչպես նաև սույն օրենքով մի կրոնավորական փոխադրումների համար սահմանված այլ պահանջներին համապատասխան :

Հոդված 10. Կանոնավորող և որակավորող փոխադրումների երթուղային ցանցի կազմակերպումը

1. Կանոնավորող և որակավորող փոխադրումների երթուղային ցանցի կազմակերպումը կատարվում է չվացուցակի և երթուղու սխեմայի (իսկ ~~ներքադաքային~~ **ներհամայնքային** երթուղու դեպքում՝ սահմանված ուղեգծով) հիման վրա: Չվացուցակը պետք է ապահովի ուղևորների փոխադրման փաստացի պահանջարկի բավարարումը, ավտոարորդների աշխատանքի և հանգստի ռեժիմի կազմակերպումը, ավտոբուսների արդյունավետ աշխատանքի և փոխադրումների անվտանգությունը: Առանց չվացուցակի և երթուղու սխեմայի (իսկ ~~ներքադաքային~~ **ներհամայնքային** երթուղու դեպքում՝ սահմանված ուղեգծով)՝ երթուղու երթուղային ցանցի կազմակերպումը կատարվում է:

1.1. Միջպետական ավտոբուսային կանոնավորող փոխադրումների երթուղային ցանցը կազմակերպում է լիազորմարմինը՝ համագործակցելով այլ պետությունների տրանսպորտի ոլորտը կանոնակարգող համապատասխան լիազորմարմինների հետ, և հրապարակում է լիազորմարմնի ինտերնետային կայքում:

2. Միջմարզային ավտոբուսային կանոնավորող փոխադրումների երթուղային ցանցը կազմակերպում է լիազորմարմինը՝ համագործակցելով տարածքային կառավարման մարմինների հետ, Երևան քաղաքի վարչական տարածքով անցնող երթուղիների ուղեգծերը համաձայնեցնելով Երևանի քաղաքապետի հետ:

~~Ներմարզային ավտոբուսային կանոնավորող փոխադրումների երթուղային ցանցը կազմակերպում է համապատասխան տարածքային կառավարման մարմինը՝ նախապես համաձայնեցնելով լիազորմարմնի հետ:~~ Միջմարզային և ներմարզային ավտոբուսային կանոնավորող փոխադրումների երթուղային ցանցերը կազմակերպում է լիազորմարմինը՝ համաձայնեցնելով համապատասխան տարածքային կառավարման մարմնի հետ, իսկ Երևան քաղաքի վարչական տարածքով անցնող երթուղիների ուղեգծերը՝ Երևանի քաղաքապետի հետ:

Ներհամայնքային ավտոբուսային կանոնավորող փոխադրումների երթուղային ցանցը կազմակերպում է համապատասխան համայնքի ղեկավարը՝ համայնքի վարչական տարածքից դուրս եկող երթուղիների ուղեգծը նախապես համաձայնեցնելով լիազորմարմնի և համապատասխան տարածքային կառավարման մարմնի հետ:

Երթուղային ցանցերի համաձայնեցման կարգը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

Երևան քաղաքի **նեոքաղաքային** ներհամայնքային ավտոբուսային կանոնավոր փոխադրու մներին երթուղային ցանցը կազմակերպում է Երևանի քաղաքապետը՝ քաղաքի վարչական տարածքից դուրս եկող երթուղիներին ուղեգիծը նախապես համաձայնեցնելով համապատասխան տարածքային կառավարման մարմնի և լիազորմարմնի հետ:

Հայաստանի Հանրապետության այլ քաղաքներին ավտոբուսային կանոնավոր փոխադրու մներին երթուղային ցանցերը կազմակերպում է համապատասխան քաղաքային համայնքի ղեկավարը՝ քաղաքի վարչական տարածքից դուրս եկող երթուղիներին ուղեգիծը նախապես համաձայնեցնելով համապատասխան տարածքային կառավարման մարմնի և լիազորմարմնի հետ:

3. Միջմարզային, ներմարզային և **նեոքաղաքային** ներհամայնքային ավտոբուսային կանոնավոր փոխադրու մներին չվացուցակները և երթուղիներին սխեմաները մշակում և հաստատում է դրանց երթուղային ցանցը կազմակերպող համապատասխան մարմինը:

4. Միկրոավտոբուսային կանոնավոր փոխադրու մներին երթուղիները կարող են կազմակերպվել նաև երթուղային տաքսու ռեժիմով՝ մշտական ուղևորահոսքի առկայության պայմաններում՝ չվացուցակներով, փոփոխական ուղևորահոսքի դեպքերում՝ ըստ ուղևորակուտակումների առաջացման միջակայքերի:

(10-րդ հոդվածը լրաց. 16.12.16 ՅՕ-17-Ն)

Հոդված 11. Կանոնավոր ուղևորափոխադրու մներին կազմակերպման հիմնական պահանջները

1. Ավտոբուսային կանոնավոր փոխադրու մներն իրականացնում են միայն մրցութային եղանակով ընտրված կազմակերպությունները կամ անհատ ձեռնարկատերերը (այսուհետ՝ կազմակերպություններ), բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ավտոբուսային կանոնավոր փոխադրու մներն իրականացնում է օպերատորը:

2. ~~Միջմարզային ավտոբուսային կանոնավոր փոխադրու մներին մրցույթները կազմակերպում և անցկացնում են լիազորմարմնի, ներմարզային ավտոբուսային կանոնավոր փոխադրու մներին՝ համապատասխան մարզպետի, իսկ նեոքաղաքային ներհամայնքային ավտոբուսային կանոնավոր փոխադրու մներին՝ համապատասխան քաղաքային համայնքի ղեկավարի (Երևան քաղաքում՝ Երևանի քաղաքապետի) կազմած մրցութային հանձնաժողովները՝ մրցույթների անցկացման~~

Ժամանակացույցին — համապատասխան: Միջնարգային և ներմարգային ավտոբուսային կանոնավոր փոխադրումների մրցույթները կազմակերպում և անցկացնում են լիազոր մարմնի, իսկ ներհամայնքային ավտոբուսային կանոնավոր փոխադրումներին՝ համապատասխան համայնքի ղեկավարի կազմած մրցութային հանձնաժողովները՝ մրցույթների անցկացման ժամանակացույցին համապատասխան:

3. Միջմարգային, ներմարգային և ~~ներքաղաքային~~ ներհամայնքային ավտոբուսային կանոնավոր փոխադրումների մրցութային հանձնաժողովների կազմավորման, մրցույթի անցկացման, մրցույթի մասնակցության պայմաններն ու մրցույթի հաղթողին որոշելու կարգը, ինչպես նաև մրցույթում հաղթողին որոշելու չափանիշները սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

4. Մրցույթի ներկայացվող տրանսպորտային միջոցները պետք է համապատասխանեն անվտանգության, աշխատանքի ու շրջակա միջավայրի պահպանության և տեխնիկական կանոնակարգերի պահանջներին և արտադրողի կողմից նախատեսված լինեն տվյալ տեսակի փոխադրումների համար: Մրցույթին ներկայացվող տրանսպորտային միջոցներում պետք է ներառվեն հաշմանդամության ու նեցող անձանց նստեցման և իջեցման համար հարմարեցված ավտոբուսներ, որոնց նվազագույն քանակը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

5. Երթուղու սպասարկումն իրականացվում է մրցույթում հաղթող կազմակերպության կողմից մրցույթի ժամանակ առաջարկված փոխադրավար ձևով, բացառությամբ օպերատորի կողմից սպասարկվող երթուղիների, որտեղ երթուղիների սպասարկումն իրականացվում է ավագանու սահմանած փոխադրավար ձևով:

Երթուղու փոխադրավար ձևը կարող է վերանայվել օբյեկտիվ պատճառներով (դրամի արժեզրկում կամ արժևորում, վառելիքաքսուկային նյութերի, տրանսպորտային միջոցների և ավտոպահեստամասերի գների փոփոխություն) մրցութային հանձնաժողովի նախաձեռնությամբ կամ կազմակերպության ներկայացրած հիմնավոր հաշվարկների հիման վրա՝ մրցութային հանձնաժողովի ներկայացմամբ և երթուղային ցանցը կազմակերպող համապատասխան մարմնի որոշմամբ, իսկ ավագանու սահմանած փոխադրավար ձևը պետք է՝ մրցութային հանձնաժողովի ներկայացմամբ և ավագանու որոշմամբ:

6. Ավտոբուսային կանոնավոր փոխադրումների իրականացման գործընթացը կարգավորվում է դրանց երթուղային ցանցը կազմակերպող համապատասխան մարմնի և փոխադրումներն իրականացնող կազմակերպության միջև կնքված համապատասխան պայմանագրով, որի պայմանները սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

7. Հայաստանի Հանրապետության տարածքում ուղևորների և ուղեբեռի կանոնավոր փոխադրումների կազմակերպման

գործընթացը կարգավորվում է ընդհանուր օգտագործման ավտոմոբիլային տրանսպորտով ուղևորափոխադրումներին կազմակերպման կարգով:

Հայաստանի Հանրապետության տարածքում ընդհանուր օգտագործման ավտոմոբիլային տրանսպորտով ուղևորափոխադրումներին կազմակերպման կարգը հաստատում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կողմից:

(11-րդ հոդվածը լրաց., խմբ. 20.11.14 ՅՕ-163-Ն, լրաց. 16.12.16 ՅՕ-17-Ն)

Հոդված 13. Ավտոբուսային կանոնավոր փոխադրումների երթուղիներին և սպասարկող ավտոտրանսպորտային միջոցներին ներկայացվող ընդհանուր պահանջները

1. **Ներքաղաքային** ներհամայնքային և մերձքաղաքային ավտոբուսային կանոնավոր փոխադրումներին երթուղիներին կանգառները պետք է տեղաբաշխվեն ուղևորներին կուտակման հանգուցային կետերում, միջքաղաքայինը՝ միջանկյալ ավտոկայաններում, ապահովեն ուղևորներին հարմարավետ ու մատչելի սպասարկումը, անվտանգ մոտեցումը և համապատասխան են կանգառների շահագործման կանոններին: Փոխադրումներին ամանձնատեղեր ունենեցող համապատասխան երթուղու կանգառները կարող են լինել հիմնական, ժամանակավոր և ըստ ուղևորի պահանջի:

2. Ավտոբուսային կանոնավոր փոխադրումները սպասարկող ավտոտրանսպորտային միջոցները պետք է ունենան երթուղին արտահայտող ցուցատախտակով, երթուղու չվացուցակով և սխեմայով (բացառությամբ **ներքաղաքային** ներհամայնքային երթուղիներին), սպասարկող կազմակերպության անվանման և գտնվելու վայրին շմամբ ցուցանակով, ավտոտրանսպորտային միջոցներին անվտանգ ուղևորներ կայացվող արտաքին և ներքին կահավորում: Կահավորման պահանջները սահմանվում են տեխնիկական կանոնակարգերով և ստանդարտներով:

3. Ավտոբուսային կանոնավոր փոխադրումներին րականացող ավտոտրանսպորտային միջոցներին ուղեսրահում՝ ուղևորներին համար տեսանելի կենտրոնական մասում, փակցվում է ցուցանակ, որը ներառում է անհրաժեշտ տեղեկատվություն ուղևորներին և ուղևորափոխադրումն իրականացնող վարորդներին իրավունքներին ու պարտականություններին մասին:

4. Ավտոբուսային կանոնավոր փոխադրումներին երթուղիներին կանգառներին տեղաբաշխումը պետք է համաձայնեցվի ճանապարհային, տեղաբաշխման վարչական տարածքի ճարտարապետական, բնապահպանական մարմիններին, Հայաստանի Հանրապետության ոստիկանության «ճանապարհային ոստիկանություն» ծառայության (այսուհետ՝ ճանապարհային

ոստիկանություն), երթուղու մերկաթուղային գծանցի
առկայության դեպքում՝ նաև երկաթուղային գծանցերը
տնօրինող համապատասխան մարմինների հետ:

(13-րդ հոդվածը փոփ 16.12.16 ՅՕ-17-Ն)

**Հոդված 14. Ուղևորների և ուղեբեռի կանոնավոր
փոխադրումների կազմակերպումը**

1. Ավտոբուսներով ուղևորների և ուղեբեռի կանոնավոր
փոխադրումներն իրականացվում են ուղետոմսերի և
ուղեբեռային անդորրագրերի հիման վրա:

2. Միջքաղաքային և միջպետական երթուղիների ուղևորների
տոմսավորումն իրականացվում է ավտոկայարանների և
ավտոկայանների, ինչպես նաև դրանց հետպայմանագիր ունեցող
այլ կազմակերպության տոմսարկղերից, իսկ միջանկյալ
կանգառներում՝ ավտովարորդների կողմից:

Ավտոկայարաններում, ավտոկայաններում, ինչպես նաև այլ
կազմակերպության ներքում իրականացվում է նաև
միջքաղաքային և միջպետական երթուղիների ուղետոմսերի
նախնական վաճառք: Տոմսերի նախնական վաճառքով կարող է
իրացվել ոչ ավելի, քան ավտոբուսի տվյալ երթի ուղետոմսերի
80 տոկոսը:

3. Ուղևորների նստեցումն ու իջեցումը թույլատրվում է
երթուղու համար սահմանված կանգառներում,
միկրոավտոբուսներում՝ ազատ նստատեղերի առկայության
դեպքում, իսկ երթուղային տաքսուռեժիմով աշխատող
միկրոավտոբուսներում իջեցումը՝ նաև թույլատրելի
տեղերում՝ ըստ ուղևորների պահանջի:

Լրիվ զբաղեցված նստատեղերով երթուղու ուղեբեռում
ուղևորի նստեցման նպատակով միկրոավտոբուսի կանգառումն
արգելվում է: Նստատեղերը լրիվ զբաղված լինելու դեպքում
երթուղու սահմանված կանգառներում միկրոավտոբուսի
կանգառումն իրականացվում է ըստ ուղեւորահում գտնվող
ուղևորների պահանջի:

Երևան քաղաքում, ելնելով տրանսպորտային միջոցներով
ծանրաբեռնված ուղևորներից, երևանի քաղաքապետի որոշմամբ
կարող է արգելվել առանձին փողոցներում կամ փողոցների
առանձին հատվածներում կանգառներից դուրս ուղևորների
պահանջով նրանց իջեցումը:

4. Մերձքաղաքային կանոնավոր փոխադրումների
երթուղիները սպասարկող ավտոբուսներով քաղաքի վարչական
տարածքում երթուղու ներքին կողմից վճարը գանձվում է **Սերքաղաքային**
ներհամայնքային ավտոբուսային երթուղիների համար
սահմանված փոխադրավարձի չափով:

5. Երթուղու սկզբնակետում, ինչպես նաև միջանկյալ կանգամներում ուղևորի մեղքով ավտոբուսի մեկնումից ու շացման դեպքում ձեռք բերված ուղետոմսը չի վերածնակետավում, և վճարված գումարը չի վերադարձվում:

Ուղևորի հիվանդության կամ դժբախտ պատահարի պատճառով ավտոբուսի մեկնումից հետո մինչև 3 ժամ ուշանալու դեպքում ուղևորի ցանկության մեջ ավտոբուսի մեկնման պահից հետո՝ 3 օրվա ընթացքում, կարող է վերականգնվել ուղետոմսը՝ դրա արժեքի 25 տոկոսը և վճարված գումարը, կամ վերադարձվել վճարված գումարի 75 տոկոսը: Ուղետոմսի վերականգնումը կամ գումարի վերադարձը կատարվում է հիվանդության վերաբերյալ բժշկական հաստատության հաստատած տեղեկանքի կամ դժբախտ պատահարի մասին համապատասխան մարմինների կազմած արձանագրության հիման վրա:

Անհաղթահարելի ուժի, դժբախտ պատահարի կամ հիվանդության (ամողջական վիճակի անբավարարության) հետևանքով ուղևորի կողմից ուղևորությանը չարձանակվելու կամ հրաժարվելու դեպքում ուղևորին է վերադարձվում փոխադրավարձի՝ մինչև ուղևորության նշանակման վայր մնացած հեռավորությանը համեմատական մասը:

6. Երթուղու սպասարկման համար նախատեսված ավտոբուսի փոխարեն ավելի ցածր կարգի ավտոբուսի հատկացնելու դեպքում ուղևորն իրավունք ունի վերադարձնել ուղետոմսը, ստանալու ուղեբեռի, ուղետոմսի և նախնական վաճառքի համար վճարված գումարները: Հատկացված ցածր կարգի ավտոբուսով երթևեկելու՝ ուղևորի համաձայնության դեպքում ուղևորին պետք է վերադարձվի ուղետոմսերի արժեքների տարբերությունը:

Նախատեսված ավտոբուսի փոխարեն ավելի բարձր կարգի ավտոբուսի հատկացնելու դեպքում ուղևորն իրավունք ունի ամանց և րավճարի ուղևորվելու մինչև այդ մասին տեղեկություն հաղորդելը կամ նախնական վաճառքով ձեռք բերված ուղետոմսով:

7. Ավտոբուսի մեկնումից մինչև 2 ժամ առաջ ուղետոմսն ավտոկայանի տոմսարկղ կամ տվյալ երթուղու համար ուղետոմս վաճառող այլ տոմսարկղ վերադարձնելու դեպքում ուղևորին է վերադարձվում փոխադրավարձը, իսկ նշված ժամկետից մինչև ավտոբուսի մեկնումը՝ ուղետոմսի համար վճարված գումարի 85 տոկոսը:

8. Միջքաղաքային հաղորդակցության ավտոբուսներով խմբերի փոխադրման պատվերով ուղետոմսերի նախնական տրամադրումն իրականացվում է մեկնման օրվանից առնվազն 7 օր առաջ ներկայացված գրավոր հայտերով և 20 տոկոս կանխիկ վճարով: Պատվիրված ուղետոմսերը պետք է պահանջվեն ոչ ուշ, քան ավտոբուսի մեկնումից 24 ժամ առաջ: Հպահանջված ուղետոմսերը իրացման են տրվում ընթացիկ վաճառքի

տոմսարկղերին: Յայ տերով ձեռք բերված ուղետոմսերն ավտոբուսի մեկնում մի ց մինչև 3 օր առաջ ավտոկայանի տոմսարկղ վերադարձնելու դեպքում պահվում է երթևեկության արժեքի 10 տոկոսը, իսկ 3 օրից պակաս ժամկետի դեպքում՝ ոչ ավելի, քան 20 տոկոսը:

9. Եթե ավտոբուսի մեկնումը չի կայացել, կամ տարբեր պատճառներով դադարեցվել է մեկ ժամից ավելի ժամանակով, անկախ ուղետոմսերի վերադարձման ժամկետից, ուղետոմսերի արժեքից պահում չի կատարվում:

10. Փաթեթավորման թերույնություններ ուղեբեռը, որը կորստի, պակասորդի կամ վնասվածքի կասկած է հարուցում, փոխադրման կարող է ընդունվել փոխադրման փաստաթղթերում այդ թերույնությունների նշումով:

11. Ուղեբեռը հանձնվում է ուղեբեռային անդորրագիրը ներկայացնող ուղևորին: Ուղեբեռային անդորրագրի բացակայության դեպքում փոխադրող ուղեբեռը հանձնում է այն անձին, որը հիմնավորում է (ուղեբեռում անկախորդի պարունակության և նկարագրության հայտարարում) այդ ուղեբեռի իրեն պատկանելությունը: Առանց ուղեբեռային անդորրագրի՝ ուղեբեռի ստացմանը հավանող ուղևորի կողմից ուղեբեռի իրեն պատկանելու ոչ բավարար հիմնավորման դեպքում փոխադրողն իրավունք ունի նրանից պահանջելու ուղեբեռի հայտարարված արժեքը:

12. Ավտոբուսային կանոնավոր փոխադրումների ժամանակ արգելվում են՝

ա) ոգելից խմիչքների, թմրամիջոցների կամ հոգեմետ նյութերի օգտագործումը և ծխելը ուղեսրահում.

բ) ուղևորների կողմից դռների բացումը՝ առանց ավտովարորդի թույլ տված թյան.

գ) ավտովարորդի և ուղևորների կողմից ավտոբուսի ուղեսրահում երաժշտության նման միացնելը **և երթադաշտային և երհամայնքային** և մերձքաղաքային փոխադրումներում և առանց ուղևորների համաձայնության՝ երաժշտության նման միացնելը միջքաղաքային, միջպետական փոխադրումների ընթացքում.

դ) պայթյունավտանգ, հրդեհավտանգ, ռադիոակտիվ, քիմիական քայքայիչ նյութերի, առանց պատյանի գեների, ռազմաթերթի, ավտոտրանսպորտային միջոցը և ուղևորների հագուստն աղտոտող կամ վնասող նյութերի և իրերի, տիպ, սուր հոտ ունեցող իրերի, սույն օրենքի 23-րդ հոդվածի վեցերորդ մասում նշված թույլատրելի չափերն ու քաշերը գերազանցող իրերի և առարկաների, օրենքով արգելված այլ նյութերի և իրերի փոխադրումը:

13. Ավտոբուսային կանոնավոր փոխադրումների ընթացքում ուղևորություն անցնողները հարաբերությունները

կարգավորվում են Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով և այլ իրավական ակտերով:

Հոդված 26. Ավտոտրանսպորտային միջոցների անվտանգությանը ներկայացվող պահանջները

1. Ավտոտրանսպորտային միջոցների տեխնիկական վիճակը պետք է համապատասխանի ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովման համար օրենքով սահմանվող պահանջներին:

2. Կազմակերպությանը ներքին արտադրական բազաներում կատարվող ավտոտրանսպորտային միջոցների երթևեկության անվտանգությանը նաև ապահովող ազդեցատներին ու հանգույցներին տեխնիկական սպասարկման և նորոգման ծառայությունները ենթակա են տեխնիկական պահանջներին ծառայությունների համապատասխանության հավաստման՝ «Համապատասխանության գնահատման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով:

3. Ծահագործման մեջ գտնվող ավտոմոբիլների վերասարքավորումները, որոնք ազդեցություն են ունենում ճանապարհային երթևեկության անվտանգությանը և ավտոտրանսպորտի վնասակար ազդեցությունն իջշրջակայքի միջավայրի պաշտպանության վրա, իրականացվում են Հայաստանի Հանրապետության ոստիկանության հետ համաձայնեցված և տրանսպորտային համակարգի պետական կառավարման լիազորմարմնի հաստատած տեխնիկական փաստաթղթերի հիման վրա:

4. Ընդհանուր օգտագործման ուղևորափոխադրումներում օգտագործվող ավտոտրանսպորտային միջոցների ուղեսրահին և ստատեղերի խտացումը, այլ հարմարադասումը, տվյալ ավտոտրանսպորտային միջոցի համար չնախատեսված այլ նստոցների տեղադրումը, ինչպես նաև պատառոտված պաստառներով նստոցների ամկայության դեպքում փոխադրումների իրականացումն արգելվում են:

5. Ավտոտրանսպորտային միջոցների տեխնիկական վիճակի ապահովման նպատակով Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանը, տրանսպորտային համակարգի պետական կառավարման լիազորմարմնին և ներկայացված, հաստատում է ավտոմոբիլային տրանսպորտի շարժակազմի տեխնիկական շահագործման կարգը:

6. 17-ից ավելի նստատեղ և ուղևորների նստեցման և իջեցման մեկ դուռ ունեցող ավտոբուսներով ~~ներքաղաքային~~ ներհամայնքային կանոնավոր փոխադրումների իրականացումն արգելվում է, իսկ միջպետական, միջմարզային և ներմարզային նշանակության համար նախատեսված փոխադրումներում ներգրավված համապատասխան ավտոբուսները կարող են ունենալ

ուղևորներին ստեցման և իջեցման մեկ դուռ, եթե այդ տրանսպորտային միջոցը արտադրողի կողմից նախատեսված է տվյալ տիպի փոխադրումների իրականացման համար:

7. Լեռնային երթուղիներին սպասարկման համար թույլատրվում են արտադրողի սահմանած առնվազն 60 տոկոս գոյապաշարուկ նեցող կամ նորոգման միջոցով այդ չափանիշն ապահովող ավտոբուսները, ընդ որում՝ ավտոբուսի անվադողերի պահպանաշերտի նախշի մնացորդային բարձրությունը պետք է լինի 3 մմ-ից ոչ պակաս: Լեռնային երթուղիները սպասարկող ավտոբուսները պետք է կահավորվեն նաև առջևի հակամառախուղային և հետընթացի օժանդակ և սարձակներով:

(26-րդ հոդվածը փոփ, լրաց. 16.12.16 ՅՕ-17-Ն)